01.07.2026
ÚZ Hotel Bôrik, Bratislava

Tematická pracovná skupina splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre monitorovanie a hodnotenie Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

PROGRAM

08:30 - 09:00 Príchod a registrácia účastníkov

09:00 – 10:45 I. Blok

9:00 - 9:15 **Otvorenie stretnutia** - *Alexander Daško, splnomocnenec ÚSVRK a Edita Rigová, riaditeľka Odboru NP MaH, ÚSVRK*

9:15 - 10:00 **Sociografické mapovanie rómskych komunít (SMARK 2025) -** *Ondrej Oravec, ÚSVRK*

10:00 - 10:15 **Rómsky mapový portál (RoMaPo)** - *Lukáš Michal, ÚSVRK*

10:15 - 10:45 **Prístupnosť programov ranej starostlivosti pre deti z MRK: analýza bariér a skúseností z realizácie projektov** - *Eva Ďuríková a Martina Kubánová* (video-prezentácia)

10:45 – 11:15 Prestávka

11:15 – 12:30 II. Blok

11:15 - 12:00 **Externé hodnotenie plnenia implementácie akčných plánov Stratégie za roky 2022-2024** – *Juraj Majo, ÚESA SAV*

12:00 - 12:30 **Príklady dobrej praxe** – *Veronika Vanochová, ÚSVRK*

12:30 Záverečné slovo a uzavretie stretnutia

Spolufinancovaný Európskou úniou

PROGRAM SLOVENSKO

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Sociografické mapovanie rómskych komunít 2025 (SMARK 2025)

01.07.2026
TPS MaH
ÚZ Hotel Bôrik

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

SMARK 2025

Atlas rómskych komunít 2019

Sociografické mapovanie rómskych komunít 2025

Spolufinancovaný Európskou úniou

PROGRAM SLOVENSKO

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Počet obcí a počet lokalít

Obce

- 2019 – 825
- 2025 – 851 ↑

Lokality

- 2019 – 1 052
- 2025 – 1 142 ↑

- Mimo obce – 194 vs 207 ↑ (18 %)
- Na okraji obce – 502 vs 502 - (44 %)
- Vo vnútri obce – 356 vs 433 ↑ (38 %)

ÚRAD
SPLNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE RÓMSKE KOMUNITY

Obce zaradené do Sociografického mapovania rómskych komunít 2025 s počtom rómskych lokalít

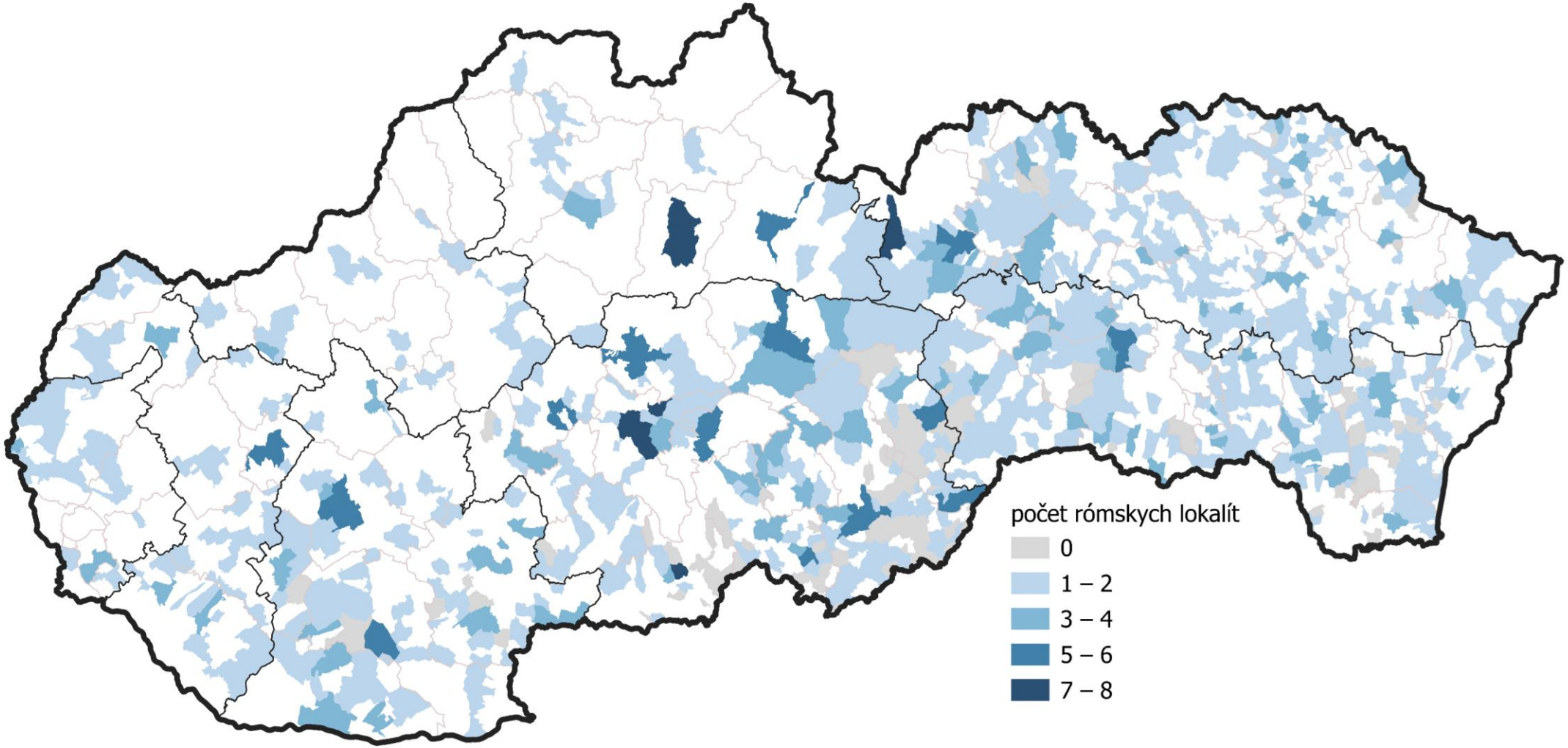

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Počet obyvateľov

2019

- ARK 2019 – 417 000

- Obce – 121 000
- Lokality – 296 000
- 71 % žije v lokalitách

2025

- SMARK 2025 – 452 000 TP ↑
  – 459 000 SP ↑

- SODB – 164 000 (len SMARK)
  (1. + 2. národnosť + jazyk)

- Obce – 163 000 ↑
- Lokality – 296 000 -
- 65 % žije v lokalitách ↓

Priestorová koncentrácia

- Obce s najvyšším podielom Rómov sú v regiónoch:
  - Spiš
  - Šariš
  - Gemer
  - Malohont

- Obce s najvyšším podielom Rómov:
  - Bez lokalít (nemajú zmysel), opravy oproti 2019

Vývoj na úrovni obcí

2019	obce	obyvatelia
Košický	224	133 700
Prešovský	224	127 100
Banskobystrický	210	82 600
Nitriansky	71	26 600
Trnavský	38	15 900
Bratislavský	22	14 500
Žilinský	15	8 600
Trenčiansky	21	8 200

2025	obce	obyvatelia
Košický	226	149 600
Prešovský	229	140 000
Banskobystrický	217	86 800
Nitriansky	80	32 100
Trnavský	44	21 400
Žilinský (↑)	16	11 200
Trenčiansky (↑)	19	9 900
Bratislavský (↓)	20	7 900

63 % – východné Slovensko

Vývoj na úrovni lokalít

2019	lokality	obyvatelia
Prešovský	309	115 300
Košický	291	100 600
Banskobystrický	209	39 900
Nitriansky	118	14 800
Trnavský	50	10 300
Bratislavský	24	5 700
Žilinský	23	5 200
Trenčiansky	28	4 000

2025	lokality	obyvatelia
Prešovský	332	115 300
Košický	287	100 600
Banskobystrický	248	39 900
Nitriansky	129	14 800
Trnavský	62	10 300
Bratislavský	25	5 700
Žilinský	32	5 200
Trenčiansky	27	4 000

73 % – východné Slovensko

Top 10 okresov (2025)

Počet obcí	2019	2025
Rimavská Sobota (-)	64	69
Košice-okolie (-)	51	52
Michalovce (-)	47	47
Rožňava (-)	36	36
Trebišov (-)	33	35
Vranov nad Topľou (↑)	32	33
Prešov (↓)	32	31
Revúca (-)	29	30
Lučenec (-)	28	28
Levice (↑)	22	26

Počet obyvateľov	2019	2025
Košice-okolie (-)	27 900	31 200
Spišská Nová Ves (↑)	23 400	27 000
Rimavská Sobota (↓)	26 000	26 300
Trebišov (↑)	21 700	24 300
Kežmarok (↑)	19 200	24 100
Michalovce (↓)	22 300	22 000
Prešov (-)	19 600	21 000
Vranov nad Topľou (↓)	19 800	20 900
Sabinov (↑)	13 800	16 300
Lučenec (↓)	15 300	16 100

Najväčšie obce

Kraj	Okres	Obec	2019 (abs.)	2025 (abs.)	rozdiel (abs.)
Prešovský	Sabinov	Jarovnice (↑)	6 042	7 670	1 628
Košický	Košice II	Košice-mestská časť Luník IX (↓)	6 907	7 587	680
Košický	Trebišov	Trebišov (↓)	6 681	7 038	357
Banskobystrický	Lučenec	Fiľakovo (↑)	3 533	4 397	864
Prešovský	Stará Ľubovňa	Lomnička (↑)	3 021	3 913	892

Kraj	Okres	Obec	2019 (%)	2025 (%)
Košický	Košice II	Košice-mestská časť Luník IX (-)	100	106
Prešovský	Stará Ľubovňa	Lomnička (-)	100	105
Banskobystrický	Rimavská Sobota	Sútor (-)	99	99
Banskobystrický	Rimavská Sobota	Barca (↑)	96	98
Banskobystrický	Revúca	Rybník (↑)	88	98

Najväčšie lokality

Všetky lokality

Kraj	Okres	Obec	2019 (abs.)	2025 (abs.)	rozdiel (abs.)
Prešovský	Sabinov	Jarovnice (↑)	6 022	6 690	668
Košický	Trebišov	Trebišov (↓)	6 685	6 382	- 303
Košický	Spišská Nová Ves	Bystrany (-)	2 900	3 695	795
Prešovský	Prešov	Chminianske Jakubovany (↑)	2 249	2 848	599
Košický	Gelnica	Richnava (-)	2 458	2 766	308

Lokality mimo obce

Kraj	Okres	Obec	2019 (abs.)	2025 (abs.)	rozdiel (abs.)
Prešovský	Prešov	Chminianske Jakubovany (↑)	2 249	2 848	599
Prešovský	Kežmarok	Veľká Lomnica (↑)	2 200	2 654	454
Prešovský	Kežmarok	Rakúsy (↓)	2 254	2 586	332
Košický	Spišská Nová Ves	Smižany (↓)	2 898	2 426	- 472
Prešovský	Kežmarok	Stráne pod Tatrami (-)	1 907	2 267	360

Dostupnosť infraštruktúry

Obce so segregovanou lokalitou verzus bez (pr. pokrytie)

Infraštruktúra	Obce so segregovanou lokalitou	Obce bez segregovanej lokality
Dostupnosť verejného vodovodu	84 %	84 %
Využívanie verejného vodovodu	76 %	75 %
Využívanie vlastnej studne	19 %	22 %
Využívanie verejnej studne	4 %	3 %
Využívanie neštandardného zdroja vody	1 %	1 %
Dostupnosť kanalizácie	53 %	45 %
Využívanie kanalizácie	47 %	40 %
Využívanie žumpy	45 %	49 %

Environmentálne riziká

Obce verzus lokality

Riziká	Počet obcí	Podiel obcí	Počet lokalít	Podiel lokalít
povodeň alebo záplava	321	38 %	197	17 %
staré priemyselné alebo poľnohospodárske areály	242	28 %	125	11 %
život ohrozujúci požiar	167	20 %	247	22 %
zhoršená kvalita ovzdušia	105	12 %	-	-
lesný požiar	102	12 %	63	6 %
zosuv alebo prepad pôdy	52	6 %	22	2 %
núdzové bývanie	185	22 %	-	-

- Najväčšie riziká – povodne, záplavy a požiare
- Povodne a záplavy najmä pri tokoch – Hornád, Torysa, Bodrog, Slaná, Rimava
- Obce nemajú kapacity pre núdzové bývanie
- Vyšší výskyt starých areálov – hospodárske regióny (JRD, rastlinná a živočíšna výroba,..)

Sociálne služby

Dostupnosť v obciach

Sociálna služba	Počet obcí	Podiel obcí
terénna sociálna práca	388	46 %
opatrovateľská služba	262	31 %
komunitné centrum	220	26 %
stredisko osobnej hygieny	60	7 %
práčovňa	57	7 %
nízkoprahové denné centrum	40	5 %
integračné centrum	12	1 %

- Rozdiely sú geografické:
  - Vyššie zastúpenie – východné Slovensko
  - Nižšie zastúpenie – stredné Slovensko
- Terénna soc. práca – najmä v obciach s vyšším podielom Rómov

Vzdelávanie

- Dostatok miest v MŠ – 77 % obcí, nedostatok najmä východ SR
- V obci je MŠ – 83 % obcí
- V obci je I. stupeň ZŠ – 70 % obcí
- V obci je II. stupeň ZŠ – 52 % obcí
- MŠ s podielom Rómov 100 % – 35
- ZŠ (I. stupeň) s podielom Rómov 100 % – 42
- ZŠ (II. stupeň) s podielom Rómov 100 % – 20

Vzdelávanie na strednej škole

- Podiel Rómov v obci nemá vplyv

- Rozdiely sú geografické:

  - Vyššie zastúpenie – východné Slovensko
  - Nižšie zastúpenie – stredné Slovensko

Zdravotná starostlivosť

- Vzdialenosť všeobecného lekára:
  - Priamo v obci – 307 obcí (36 %)
  - Priemerná vzdialenosť – 7 km

- Vzdialenosť pediatra:
  - Priamo v obci – 229 obcí (27 %)
  - Priemerná vzdialenosť – 9 km

Občianska vybavenosť

- Internetové pokrytie, wifi, potraviny, bankomat
- Podiel Rómov v obci nemá vplyv
- Rozdiely sú geografické:
  - Vyššie zastúpenie – väčšie obce a obce pri väčších mestách
  - Nižšie zastúpenie – menšie obce a „vzdialené“ obce

Politické angažovanie

- Čím vyšší podiel Rómov → tým vyšší počet rómskych poslancov

- Počet alebo typ lokality v obci nemá vplyv

- Rozdiely sú geografické:
  - Vyššie zastúpenie – východné Slovensko
  - Nižšie zastúpenie – stredné Slovensko

Regionálny rozdiel

- Pokračovanie na SŠ školu
- Komunitné centrá
- Terénna sociálna práca
- Politické angažovanie

→ Vyššie zastúpenie na východnom Slovensku (Spiš a Šariš)

→ Nižšie zastúpenie na strednom Slovensku (Gemer a Novohrad)

Vnímanie problémovosti*

Typy lokality – Vnímaná ako problémová + skôr problémová

- Mimo obce – 54 %
- Na okraji obce – 54 %
- Vo vnútri obce – 52 %

→ Typ lokality nemá vplyv

**Ide o subjektívny názor obce (respondenta)*

Bývanie

- Rómska lokalita ≠ chatrče
- Chatrče – lokality mimo obce, koncentrované, korelácia s požiarmi a hustotou bývania, nevysporiadané vlastníctvo, nízka dostupnosť infraštruktúry, environmentálne riziká
- Rómska lokalita – skolaudované rodinné domy

Dostupnosť

- Bez cesty – 30 (3 %)
- Bez chodníka – 585 (51 %)
- Bariéra (rieka, potok, železnica) – 211 (18 %)
- Najvzdialenejšie lokality – 8 – 10 km
- Priemerná vzdialenosť – 1 270 m

Pozemky

- Rieši obec problém s nevysporiadanými pozemkami v rómskej lokalite?
  - Pozemky sú vysporiadané – 453 (40 %)
  - Obec sa v téme angažuje – 445 (39 %)
  - Problém s pozemkami síce existuje, ale obec tému nerieši – 244 (21 %)

Infraštruktúra

Horšie podmienky v lokalitách ako v obci

- Napríklad vodovod (90 % + využívanie v obci, v lokalite 20 % a menej – 94 lokalít (8 %)
- Neštandardný zdroj vody – 25 lokalít (2 %)
- Bez akéhokoľvek kanalizačného systému – 194 lokalít (17 %)
- Bez verejného osvetlenia – 66 lokalít (6 %)
- Bez elektriny – 15 lokalít (1 %), (27 nevyužíva) (2 %)
- Vykurovanie tuhými palivami – 536 lokalít (47 %), najčastejšie vysušené a nevysušené drevo

Environmentálne riziká

- Najväčšie ohrozenie – požiare (247 – 22%)
- Lokality, kde bol požiar – počet chatrčí 18 (ø)
- Lokality, kde nebol požiar – počet chatrčí 3 (ø)
- Podiel lokalít s chatrčami a požiarom – 40 %
- Skládky priamo v lokalite – 201 lokalít (18 %)

Vzdelávanie

- Vzdialenosť MŠ – 2 km
- Vzdialenosť ZŠ (I. stupeň) – 3 km
- Vzdialenosť MŠ (II. stupeň) – 5 km
- Navštevovanie ŠŠ alebo šp. triedy – 29 % (ø), 100 % – 10 lokalít

Výskyt chorôb (za posledných 10 rokov)

- Svrab – 225 (20 %)
- Vírusová hepatitída A – 221 (19 %)
- Rotavírusové infekcie – 174 (15 %)
- Osýpky – 109 (10 %)
- Salmonelóza alebo kampylobakterióza – 88 (8 %)
- Meningitída – 68 (6 %)
- TBC – 57 (5 %)
- Syfilis – 35 (3 %)

- Vyšší výskyt chorôb pri neštandardnom zdroji vody

Občianska vybavenosť

- Vzdialenosť potravín – 1 km
- Vzdialenosť bankomatu – 9 km
- Internetové pokrytie – 162, resp. 176 (15 %)

Regionalizácia

- Spišsko-šarišský región
  - Viac lokalít na okraji alebo mimo obce
  - Viac komunitných služieb
  - Vyššia politická angažovanosť
  - Vyšší podiel detí pokračujúcich na SŠ
- Gemersko-novohradský región
  - Viac lokalít vo vnútri obce
  - Viac starých poľnoh. a priem. areálov
  - Nižšia politická angažovanosť
  - Menší podiel pokračujúcich na SŠ
- Zemplínsky región
  - Viac lokalít na okraji obce
  - Väčšie lokality
  - Viac starých poľnoh. a priem. areálov
  - Vyšší výskyt environmentálnych rizík

Závery

Obce, resp. okresy s vyšším podielom Rómov a horšími výsledkami kopírujú najmenej rozvinuté okresy Slovenska s vyššou nezamestnanosťou, slabými PZI, úbytkom pracovných miest, emigráciou obyvateľstva

- Nerovnomerné pokrytie obce infraštruktúrou (obec pokrytá, lokality nie)
- SMARK nezobrazuje len regionálne rozdiely na Slovensku ale aj vnútroobecné nerovnosti

Závery

- Silný vzťah – chatrče ↔ požiare, neštandardné zdroje vody ↔ choroby
- Rómska lokalita ≠ chatrče mimo obce
- Dostupnosť ≠ využívanie
- Rôzne typy znevýhodnenia na rôznych úrovniach (riešenia nebudú fungovať pre všetky regióny, rozdielne obce a rozdielne lokality = rôzne problémy)

Ďakujem za pozornosť!

Obce zaradené do Sociografického mapovania rómskych komunít 2025 s počtom rómskych lokalít

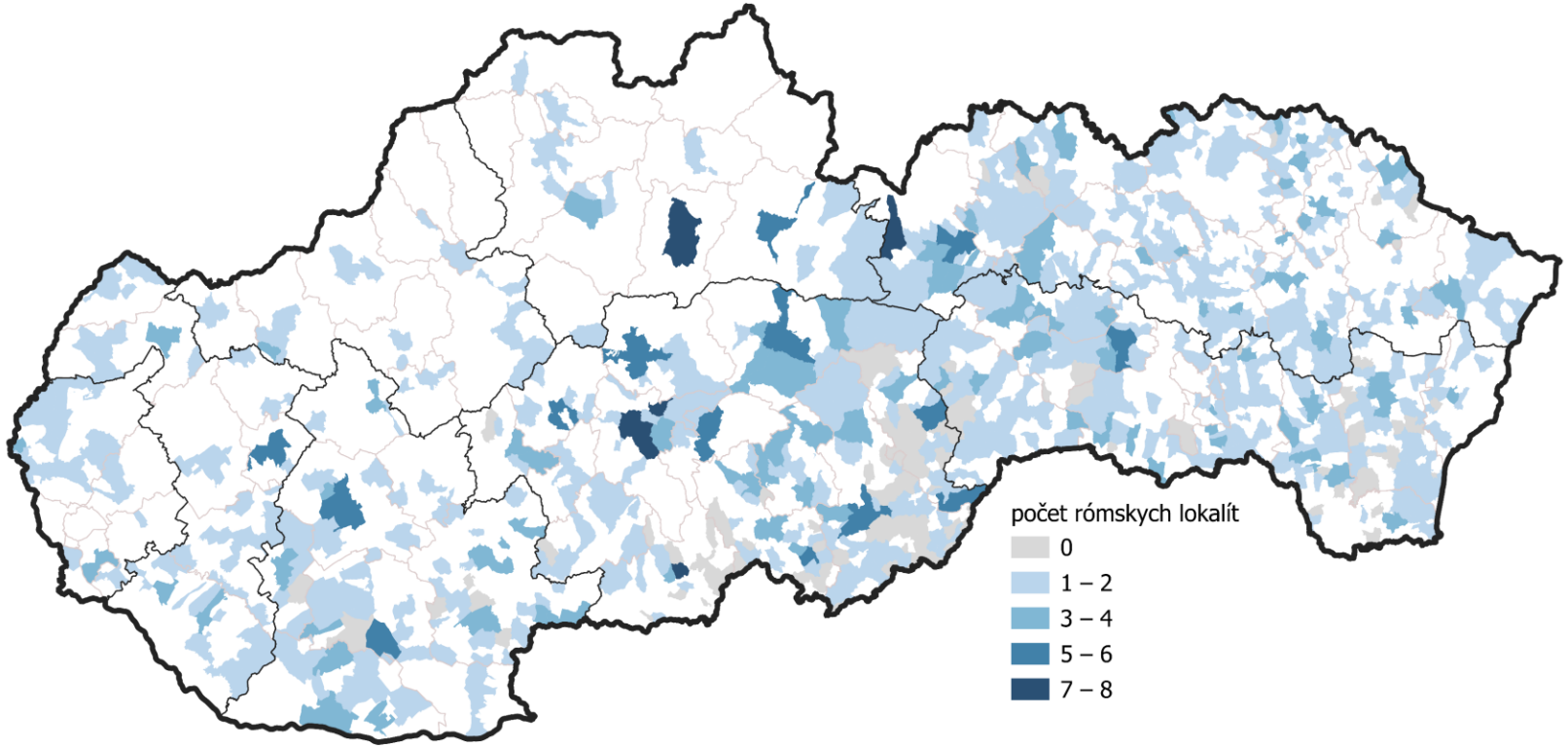

SMARK 2025 ukazuje, že problém marginalizovaných rómskych lokalít nie je iba otázkou chudoby. V mnohých prípadoch ide o otázku nerovného prístupu k službám a infraštruktúre v rámci tej istej obce.

Rómsky mapový portál – RoMaPo

01.07.2026
TPS MaH
ÚZ Hotel Bôrik

ÚRAD
SPLNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE RÓMSKE KOMUNITY

RoMaPo

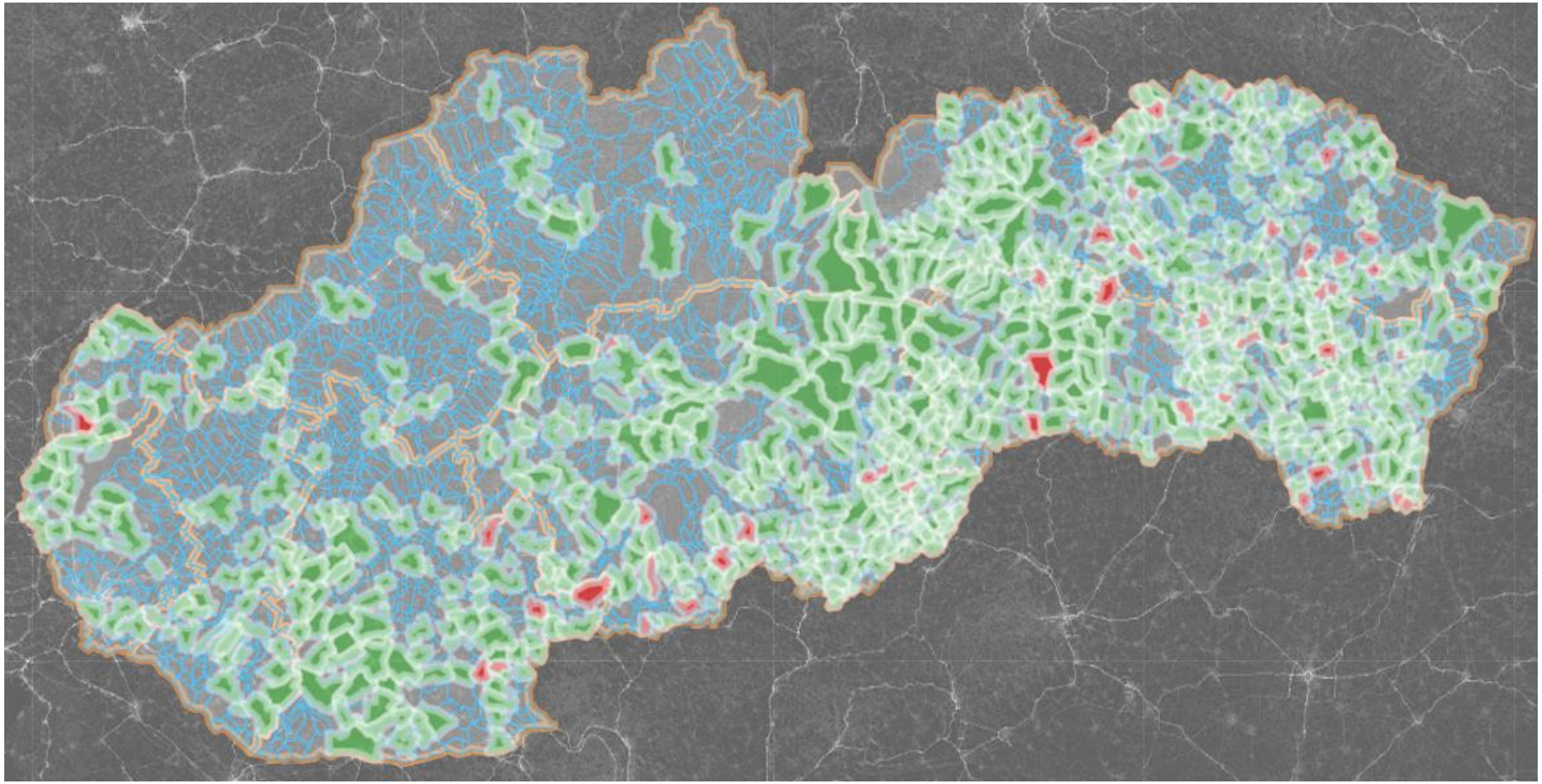

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

RoMaPo

- Cieľ -> poskytnúť možnosť ako vizuálne zobraziť väčšinu dát zo SMARK 2025, vrátane vybraných externých dát formou mapovej vizualizácie pre interpretáciu širších vzťahov
- Dôležité – portál zobrazuje údaje na úroveň obcí, neobsahuje analytický nástroj, ktorý by poskytoval napr. súhrnné informácie o obciach podľa ukazovateľa
- 851 obcí · 1142 lokalít · 450 000+ údajov · 15+ tématických oblastí · 10+ máp · 200+ otázok
- Portál www.romapov.gov.sk bude verejnosti dostupný na konci júla 2026
- Zbieranie spätnej väzby

Spolufinancovaný Európskou úniou
PROGRAM SLOVENSKO
ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Prístupnosť programov ranej starostlivosti pre deti z MRK

Eva Ďuríková

Martina Kubánová

01.07.2026
TPS MaH
ÚZ Hotel Bôrik

ÚRAD
SPLNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE RÓMSKE KOMUNITY

Publikácia k stiahnutiu TU

3. Kontext ranej starostlivosti a bariéry prístupu detí z prostredia generačnej chudoby

Raný vývin dieťaťa môže byť poznačený nielen jeho zdravotným stavom, ale aj prostredím, v ktorom sa nachádza, a poskytovanou výchovou. V sociálne znevýhodnených rodinách, obzvlášť v prostredí koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby, je zvýšené riziko viacerých faktorov, ktoré môžu negatívne ovplyvniť raný vývin dieťaťa. **Deti zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia, ktoré sú často vplyvom generačne reprodukovanej chudoby v riziku sociálneho vylúčenia, ani ich rodiny, aktuálne nemajú dostatočný prístup k systematickej a individualizovanej podpore v ranom veku.** (MPSVR, 2022:26)

3.1 Koľko detí na Slovensku zažíva chudobu?

Podľa prieskumu EU SILC 2024 čelilo chudobe alebo sociálnemu vylúčeniu v roku 2024 viac ako 980 tisíc osôb, teda približne každý šiesty obyvateľ. Podiel aj počet obyvateľov ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením medziročne stúpol. Ukazovatele chudoby na Slovensku postupne vykazujú zhoršujúcu sa situáciu od roku 2020. Najalarmujúcejší spomedzi ukazovateľov chudoby – závažná materiálna a sociálna deprivácia – sa najviac vyskytuje v Prešovskom (16 %), Banskobystrickom (13 %) a Košickom kraji (10 %). Prieskum EU SILC 2024 – 2025 zisťoval aj materiálnu depriváciu detí mladších ako 16 rokov. **Materiálnou depriváciou trpelo na Slovensku každé siedme dieťa mladšie ako 16 rokov. Najčastejšie ňou trpia deti v jednorodičovských domácnostiach a domácnostiach s 3 a viac závislými deťmi.** (ŠÚ SR, 2025: 29 – 36) Materiálna deprivácia znamená napríklad to, že domácnosť si nemôže finančne dovoliť udržiavať doma primerané teplo, má nedoplatky spojené s platbami za bývanie, energie a iné služby, nemôže si dovoliť kúpiť dieťaťu nové oblečenie, topánky, zabezpečiť vyváženú stravu. Podľa dát zo špecializovaného zisťovania EU SILC_MRK 2020 je výrazný rozdiel medzi podielom osôb vo veku 0 – 17 rokov žijúcich pod hranicou rizika chudoby medzi ľuďmi z prostredia MRK v porovnaní s celkovou populáciou Slovenska. Kým v celkovej populácii bola miera rizika chudoby osôb v tomto veku na úrovni 17 %, u detí z MRK to bolo až 91 %.

3.2 Aké rizikové faktory súvisia s prostredím generačnej chudoby a sociálneho znevýhodnenia?

Podľa MPSVR SR (2022:27) rizikové faktory spôsobené sociálnym znevýhodnením rodiny môžu mať negatívne vplyvy na vývin dieťaťa už počas tehotenstva matky, v ranom aj neskoršom veku dieťaťa, ako aj na výsledky dieťaťa počas školskej dochádzky, samotný proces a schopnosť učiť sa a nadobúdať nové zručnosti počas povinnej školskej dochádzky a v konečnom dôsledku aj pri uplatnení sa v budúcom živote. Medzi rizikové faktory patria najmä:

a. celkový nedostatok stravy pre dieťa/nedostatok zdravej a čerstvej stravy pre dieťa,
b. nepriaznivé podmienky bývania (napr. nevyhovujúca teplota a hygienické podmienky v bydlisku, silné znečistenie vzduchu v bydlisku v dôsledku nevhodného kúrenia),
c. nepriaznivé podmienky na dostatočný a kvalitný spánok,
d. prítomnosť toxického stresu v domácnosti v dôsledku dlhodobej chudoby,
e. zvýšené riziko závislostí v rodine,
f. zvýšené riziko násilia v rodine,
g. nižšie vzdelanie rodičov a menej znalostí o odborne odporúčanej starostlivosti o dieťa,
h. nedostatok času, ktorý rodičia venujú cielenému rozvoju dieťaťa, častokrát z dôvodu riešenia existenčných problémov.

8

Komplexný prieskum, ktorý mapuje aj prítomnosť týchto rizikových faktorov, bol realizovaný v roku 2020 v rámci Národného projektu Zdravé komunity. A. Belák a Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach (2021) podrobne mapujú podmienky pre zdravie a zdravotné potreby vo vylúčených rómskych osídleniach na Slovensku. Ako uvádzajú, tieto zistenia po prvý raz presvedčivo dokumentujú, že významné podiely obyvateľov vylúčených rómskych osídlení sú **vystavené kritickým úrovniam všetkých druhov podmienok pre zdravie na komunitnej úrovni**, pričom medzi jednotlivými vylúčenými osídleniami existujú značné rozdiely v úrovniach jednotlivých ukazovateľov. Väčšina domácností vo väčšine rómskych osídlení je **trvale vystavená škodlivinám a ďalším bezprostredným zdravotným rizikám** priamo v obydliach, aj vo verejnom priestore osídlení. V správe sa uvádza, že **úroveň zdravotnej gramotnosti obyvateľov vylúčených osídlení patrí medzi najkritickejšie aspekty** ich správania súvisiaceho so zdravím. Aj napriek spoločenskej izolácii, chudobe, podštandardným materiálnym podmienkam, nízkej zdravotnej gramotnosti a vysokej psychickej záťaži **sa značnej časti obyvateľstva vylúčených rómskych osídlení darí udržiavať vlastné rizikové správanie vo väčšine ohľadov mimo kritickej úrovne**. Zároveň čelia rôznym problémom s reálnou dostupnosťou bežných zdravotníckych služieb.

Cesta von - omama vo vylúčenej lokalite

9

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Akčný plán Vzdelávanie k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2025 – 2027

Aktivita 1.1.1 Monitorovať implementáciu nadrezortnej stratégie ranej starostlivosti o deti so SZP a deti z MRK vrátane identifikácie bariér v prístupe k programom ranej starostlivosti. [Merateľný cieľ: vypracovanie analýzy – projekt Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík zameraných na rómsku populáciu]

Výzva MŠVVaM SR z Plánu obnovy a odolnosti 06R01-20-V01 v júli 2023 „**Podpora poskytovania ranej starostlivosti a ranej intervencie deťom vo veku 0 až 6 rokov z prostredia marginalizovaných rómskych komunít a generačnej chudoby**“

- práca s deťmi v ranom veku, ich rodičmi a tehotnými ženami
- pravidelné návštevy v domácnostiach: psychomotorické hry na rozvoj schopností detí, podpora rodičovských zručností
- dôraz na zapojenie žien priamo z komunity ovládajúcich jej jazyk a miestne podmienky – asistentky ranej starostlivosti
- absolvujú kvalitné vstupné a priebežné školenia, majú mentorskú a supervíznu podporu

Organizácia	Výška podpory
Cesta von	1 959 532,55 €
Asociácia pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu (ACEC)	1 561 067,78 €
SISA – sociálna intervencia, sociálne aktivity	492 481,20 €
Gaštanový koník	471 222,48 €
Vyrovnávanie šancí	378 749,28 €
JEDEN RODIČ	365 753,15 €
Spoločný sen	324 804,48 €
Materské centrum Meduška	301 712,08 €
Detstvo deťom	213 815,00 €
SPOKOJNOSŤ – centrum sociálnych služieb	194 400,00 €

Realizácia projektov: 09/2023 – 06/2026

Realizácia analýzy: 06 – 11/2025

Metodológia:

- analýza strategických dokumentov MPSVR SR, MŠVVVM SR, výskumov, štúdií
- kvalitatívny zmapovanie prístupov 10 organizáciami z výzvy: 2 individuálne rozhovory, 4 fokusové skupiny so supervízormi a mentormi, 4 rozhovory s MŠ a ZŠ v lokalitách

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

Bariéry prístupu detí z generačnej chudoby a MRK k ranej starostlivosti:

- geografická nedostupnosť zariadení ranej starostlivosti,
- nedostatočné kapacity registrovaných zariadení ranej starostlivosti a neformálnych programov,
- finančná nedostupnosť zariadení ranej starostlivosti,
- administratívne požiadavky pri zápise do vzdelávania,
- predsudky a diskriminácia,
- postoje rodičov a záujem o služby ranej starostlivosti,
- jazykové a kultúrne bariéry,
- vzdelanie rodičov a znalosti o odporúčanej ranej starostlivosti o dieťa,
- prostredie generačnej chudoby a z neho vyplývajúce rizikové faktory pre vývoj dieťaťa,
- rôzne individuálne a rodinné dôvody.

Spolufinancovaný Európskou úniou
PROGRAM SLOVENSKO
ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

Aktivity projektov 06R01-20-V01 a odbúravanie bariér prístupu k ranej starostlivosti

- vyškolené asistentky ranej starostlivosti z komunity
- mentorská a supervízna podpora
- **systematické aktivity s deťmi -** rozvoj hrubej a jemnej motoriky, kognitívnych funkcií, rozvíjania reči a samoobslužných činností
- **rodičovské kluby**
- **osveta v oblasti zdravia**
- **ďalšie služby:** sprostredkúvajú aj **psychologické, pedagogické, logopedické a špeciálnopedagogické poradenstvo**

Spolufinancovaný Európskou úniou
PROGRAM SLOVENSKO
ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

Správny výber lokality

Kritériá výberu lokalít

- miera potrieb komunity v oblasti ranej starostlivosti
- veľkosť lokality a udržateľnosť - analýza demografických a sociálnych ukazovateľov
- neprekrývanie služieb ranej starostlivosti s inými aktérmi v lokalite
- infraštruktúra v obci - dostupnosť vhodných priestorov na prácu s deťmi a ich rodinami (domáce prostredie, komunitné centrá)

Inštitucionálna podpora a partnerstvá – piliere lokálnej synergie

- miestna samospráva
- multidisciplinárne prepojenie
- komunitné kapacity

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

Dôsledný výber asistentiek ranej starostlivosti

Nábor a základné kritériá výberu

- nábor v spolupráci s miestnymi partnermi
- dôvera a rešpekt v komunite
- znalosť miestneho prostredia a jazyka
- motivácia a schopnosť učiť sa
- minimálne formálne požiadavky

Viacstupňový výberový proces

- osobné pohovory
- praktické cvičenia a simulácie
- školenia a tieňovanie (shadowing)
- overovanie praktických zručností
- finálne rozhodnutie o prijatí

Spolufinancovaný Európskou úniou
PROGRAM SLOVENSKO
ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

Správne nastavenie pracovného úväzku a počtu klientov – predpoklady a riziká

Úväzok asistentiek ranej starostlivosti a počet klientov

- Začínajúce asistentky preferenčne na čiastočný úväzok
- Nastavenie úväzku asistentiek a počtu klientov
- Úväzok prispôsobiť počtu rodín (*0,5 úväzku – min. 5 klientov, 0,75 úväzku – min. 7 klientov, 1 úväzok – min. 10 klientov)*
- Flexibilné pracovné úväzky

Čo podporuje stabilitu asistentiek ranej starostlivosti

- flexibilný pracovný čas,
- intenzívna mentorská podpora a supervízie
- priebežné vzdelávanie,
- realistické pracovné nároky, primeraná administratívna záťaž
- stabilný príjem a pocit zmysluplnosti práce

Spolufinancovaný Európskou úniou
PROGRAM SLOVENSKO
ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Rizikové faktory stabilnej práce asistentiek

- malé lokality s nízkym počtom detí
- vysoká rodinná záťaž
- chýbajúca podpora partnera alebo rodiny
- finančné a exekučné problémy

Respondenti na základe skúseností vytipovali tieto proti-fluktuačné faktory:

- zvyšovanie počtu asistentiek na nižší úväzok, priebežné doplňovanie tímov; nábor náhradníčok do tímov
- intenzívna mentorská podpora asistentiek
- priebežné zaškoľovanie nových pracovníčok
- posilňovanie pocitu zmysluplnej práce
- stabilný príjem asistentky (v komunitách, kde je málo pracovných príležitostí)
- realisticky nastavené pracovné nároky
- flexibilita pracovnej doby

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

Kvalitná príprava asistentiek na poskytovanie ranej starostlivosti

Kontinuálny model vzdelávania

- Vstupné školenia (30–50 hodín)
- Priebežné vzdelávanie počas celého projektu
- Individuálny mentoring
- Skupinová a individuálna supervízia

Obsah vstupného vzdelávania

- Vývin dieťaťa od prenatálneho obdobia do 6 rokov
- Rodičovstvo a komunikácia s rodinou
- Kultúrny a sociálny kontext marginalizovaných komunít
- Bezpečnosť práce v teréne
- Rozvoj mäkkých zručností

Kľúčové princípy

✓Prepojenie teórie s praxou

✓Modelové situácie a nácvik rozhovorov

✓Priebežné prispôsobovanie vzdelávania potrebám asistentiek

✓ Podpora odborného rastu prostredníctvom mentoringu a supervízie

Spolufinancovaný Európskou úniou

PROGRAM SLOVENSKO

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

Tri hlavné oblasti vzdelávania asistentiek

1. Práca s dieťaťom

- Podpora všetkých oblastí vývinu dieťaťa
- Hravé a rozvojové aktivity
- Diagnostika a sledovanie pokroku
- Práca s deťmi so špecifickými potrebami

2. Práca s rodičom

- Budovanie dôvery a partnerstva
- Komunikačné zručnosti
- Posilňovanie rodičovských kompetencií
- Podpora rodiny v náročných situáciách

3. Administratívne a digitálne zručnosti

- Vedenie dokumentácie
- Vyhodnocovanie intervencií
- Práca s počítačom a online nástrojmi
- Evidencia aktivít

Efektívne metódy vzdelávania

- Rolové hry a simulácie
- Modelové lekcie
- Analýza videonahrávok z terénu
- Tieňovanie skúsených asistentiek
- Praktická výučba priamo v rodinách

Spolufinancovaný Európskou úniou
PROGRAM SLOVENSKO
ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Systematická činnosť s deťmi a rodičmi

- metodiky, manuály, vzdelávacie pomôcky
- pravidelné plánovanie aktivít (na týždennej/mesačnej báze)
- pravidelnosť ich realizácie, vykazovanie aktivít a kontrola
- poskytovanie spätnej väzby (mentor, supervízor)

Systematické sledovanie rozvoja detí

- viaceré nástroje: pozorovanie, záznamy z domácich návštev, dotazníky a rozhovory s rodičmi, skríningové nástroje a nástroje na meranie vývojových míľnikov detí.
- spolupráca s ďalšími odborníkmi, najmä univerzity a poradenské zariadenia

Práca asistentiek a podpora mentorov a supervízorov v teréne

„Supervízorka vyrába pomôcky a vždy ku každej sade pomôcok máme potom školenie, aby vedeli, že ako s nimi pracovať, lebo každé to dieťa je iné a každé potrebuje inú tú pomôcku. ...poňali sme to takou formou dialógu, nie že sedia a počúvajú, ale debatujeme o tom, čo oni potrebujú, čo majú v teréne. Každý týždeň, každý deň som v komunite. Lebo pracujeme aj v komunitných centrách, takže ja som tam vlastne stále, neustále.“ (mentorka, FG2-M-R3)

Vytvoriť možnosti ďalšieho rozvoja asistentiek

„Veľmi ich to posunulo. Aj taký ten ich životný štandard – oni už z chatrčky prešli cez sociálny byt a tri z nich už teda žijú v prostredí strednej triedy v bytovke na sídlisku, majú nájomný byt, nie sú v sociálnom byte, čiže ich to veľmi posunulo aj v oblasti bývania a celkovo tej ich životnej úrovne. A oni už proste nechcú sa vrátiť niekde naspäť, ale ďalej by potrebovali vlastne rásť, ich to neskutočne... získali také sebavedomie.“ (supervízorka, FG2-S-R3)

Spolupráca a synergie s ďalšími aktérmi

- **zapojenie samospráv – priestory**
- **spolupráca s MŠ a ZŠ, pomáhajúce profesie**

  „Tam máme tak super, že tam raz do mesiaca sa vlastne stretnú tie pomáhajúce profesie a priamo v tom komunitnom centre... V jednom prípade, viem, že im tam rodina vyhorela, všetci sa tam vlastne stretli, aj išli pomôcť a každý z tej organizácie niečo priniesol... Čiže tam to pekne funguje a s nimi sa dá dohodnúť.“ (supervízorka, R-S-R5)

- **asistenti zdravia (Zdravé regióny), Červený kríž, terénni sociálni pracovníci, komunitné centrá, cirkvi, neziskové organizácie, MŠ, ZŠ, centrá včasnej intervencie, školskí logopédi, regionálne centrá podpory učiteľov, centrá poradenstva a prevencie a špecializované centrá poradenstva a prevencie**

Dlhodobá realizácia aktivít v lokalitách

*„Tam vidno obrovský progres s tým, že oni sa začali vzdelávať. A že **si začali hlavne veriť, tak to sú z nich úplní iní ľudia.** Im sa zmenili životy, oni začali normálne fungovať, posplácali si exekúcie, myslím, že dbajú na výchovu svojich detí, že chcú, aby z ich detí niečo bolo a keď sa zmenili oni, to ich okolie, ich deti, vzdelanie, to je obrovská zmena.“ (R-S-R5)*

*„Samozrejme, vyskytujú sa problémy hneď na začiatku. Keď je to človek, ktorý nikdy nepracoval, dá sa povedať, že **my sa 2 roky učíme, ako chodiť do práce**. ...My sme naozaj, celkovo všetky tieto organizácie ja považujem, že **my sme neštandardný zamestnávateľ,** pretože to sú veci, kde **naozaj veľmi veľa pracujete s tým človekom, ale aj s jeho súkromím, kým ho vy nastavíte**.“ (R-S-R5)*

*„... **nedávajte tam tie kvalifikačné kritériá**, pretože keď robíme s ľuďmi z generačnej chudoby my veríme v tú zmenu z vnútra tej komunity…Ale že pozor, ten nedostatok formálneho vzdelania treba vyvážiť tou inou podporou, vzdelaním, supervíziami, spätnou väzbou, mentoringom“. (R-S-R1)*

*„Určite by som nemenila tie základné požiadavky na asistentky, pretože zo všetkých asistentiek myslím len jedna alebo dve majú strednú školu. Hej, čiže je problém v osade nájsť ženy, ktoré majú vyššie vzdelanie ako to ukončené základné, ... A väčšina žien mala ukončenú povinnú školskú dochádzku v nejakom 5. alebo 6. ročníku. Ja **by som bola za to, aby sa tie podmienky výberu tých asistentiek nezvyšovali,** pretože nebudeme mať koho brať v teréne.“ (FG2-S-R4)*

Hodnotenie implementácie Stratégie SR pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

01.07.2026
TPS MaH
ÚZ Hotel Bôrik

Politiky bez drene

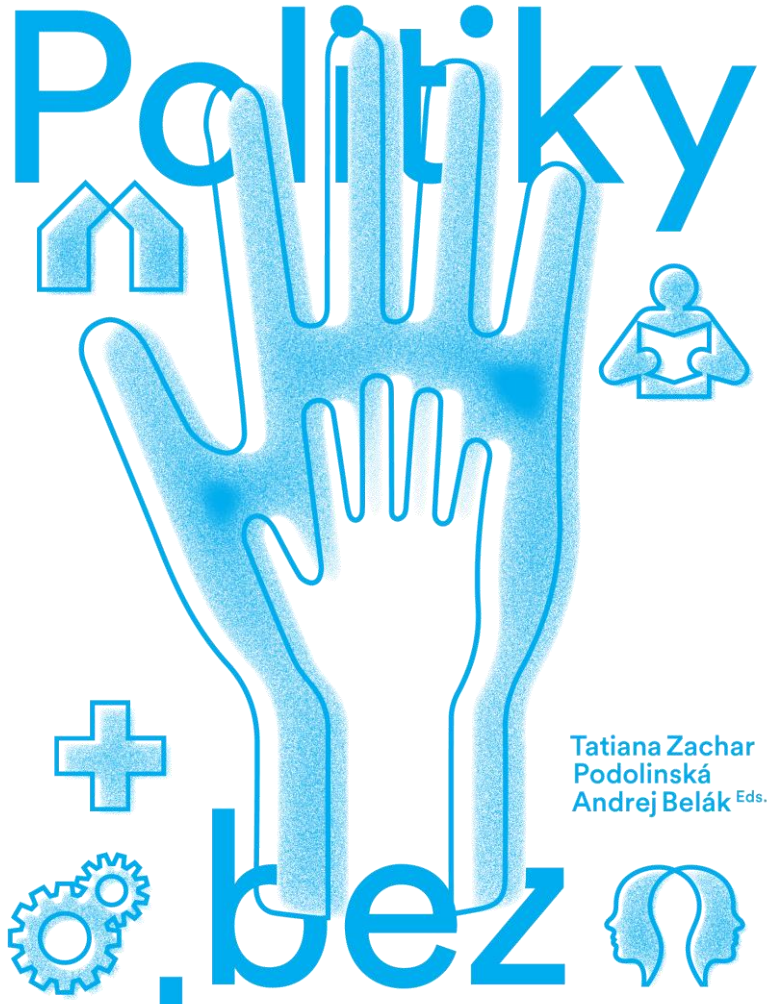

Tatiana Zachar Podolinská
Andrej Belák Eds.

Bratislava 2026

HODNOTIACA SPRÁVA · 2022–2024

Hodnotenie implementácie Stratégie SR pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

*„Politiky bez drene“ — zhrnutie zistení naprieč piatimi tematickými oblasťami a odporúčania pre zodpovedné inštitúcie – k stiahnutiu **TU***

Tatiana Zachar Podolinská & Andrej Belák *(Eds.)*

na základe kapitol: Alena Rochovská · Alexander Mušinka · Daniel Škobla · Andrej Belák · Tomáš Hrustič

Publikácia je financovaná z projektu „Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík zameraných na rómsku populáciu“, spolufinancovaného Európskou úniou v rámci Programu Slovensko.

Etický dizajn terénneho výskumu a analýzy dát boli vyvinuté v projekte APVV-22-0389 Výskum religiozity, spirituality a non-religiozity medzi Rómami na Slovensku.

Spolufinancovaný Európskou úniou · PROGRAM SLOVENSKO · ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY · ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY · Ústav etnológie a sociálnej antropológie Slovenskej akadémie vied, v. v. i.

KONTEXT

Rómovia na Slovensku patria medzi najviac vylúčené skupiny v EÚ

7–9 %

podiel Rómov na populácii SR — jeden z najvyšších v EÚ

4/5

Rómov žije v chudobe (oproti 1/5 majoritnej populácie)

~1/3

miera zamestnanosti Rómov v porovnaní s majoritou

1/2

Rómov zažilo diskrimináciu v posledných 5 rokoch

Stratégia 2030 je implementovaná cez Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ÚSVRK), ktorý nedávno prešiel priamo pod Úrad vlády SR s cieľom posilniť koordinačný mandát. Financovanie zostáva výrazne závislé od fondov EÚ.

Zdroj: FRA 2022, 2023; Stratégia 2030

METODOLÓGIA

Hodnotenie podľa kritérií OECD DAC

Päť nezávislých autorov a autoriek hodnotilo päť tematických oblastí pomocou jednotného rámca: štúdium dokumentov, konzultácie s aktérmi a sociálno-antropologická analýza príčin (nielen toho, čo sa nepodarilo, ale aj prečo).

1

Relevantnosť

Súlad cieľov a opatrení s potrebami a expertným poznaním

2

Efektívnosť

Miera reálnej implementácie naplánovaných opatrení

3

Dopad

Preukázateľná zmena v živote rómskych komunít

4

Udržateľnosť

Schopnosť pokračovať bez závislosti na projektovom financovaní

Hodnotené oblasti: vzdelávanie · bývanie · zamestnanosť · zdravie · boj s protirómskym rasizmom a participácia

CELKOVÉ VÝSLEDKY

Implementácia bola čiastočná, roztrieštená a slabo inštitucionalizovaná

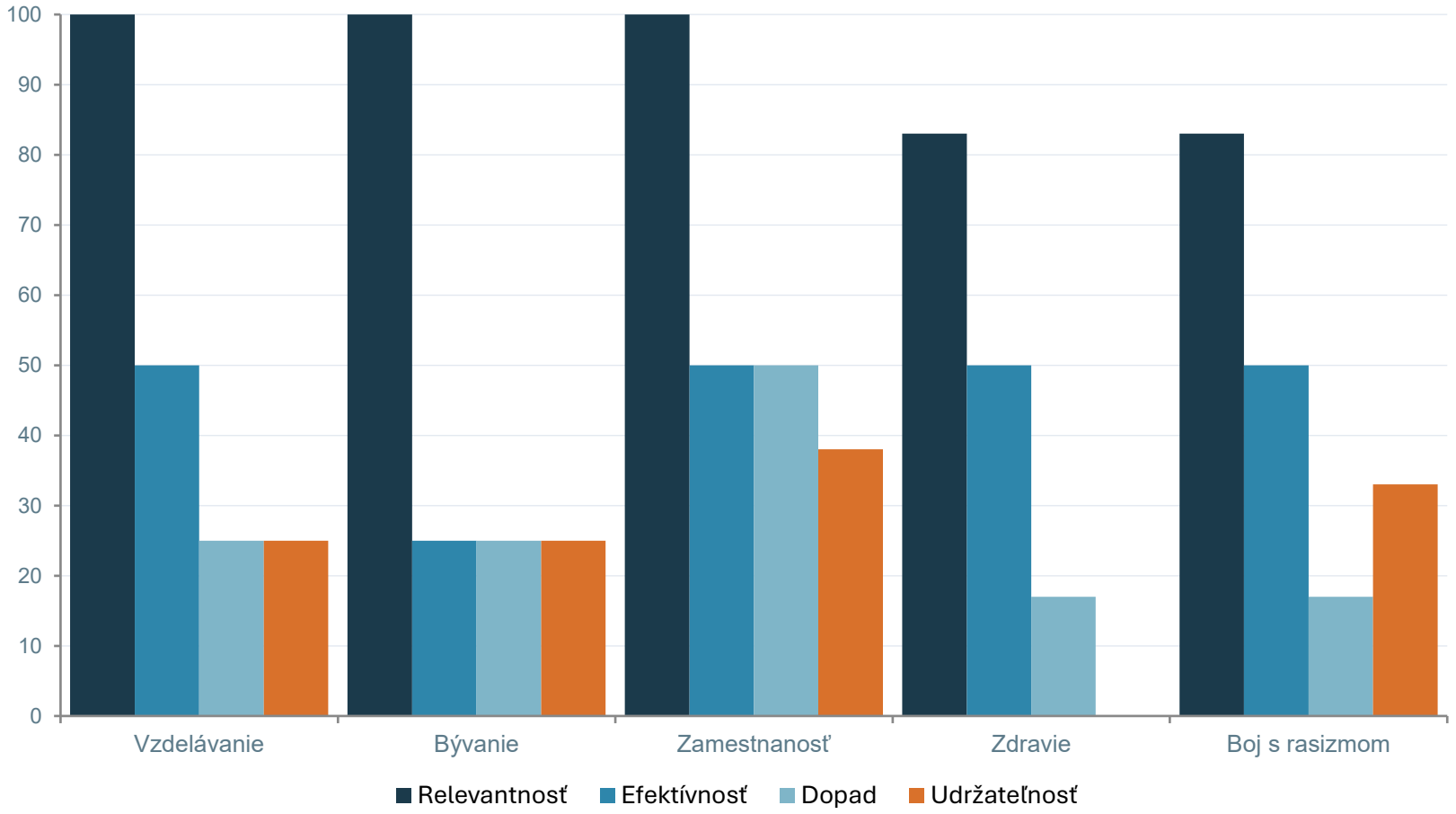

Súhrn naprieč oblasťami

Relevantnosť

95,5 %

Efektívnosť

43,2 %

Dopad

27,3 %

Udržateľnosť

25,0 %

Tabuľka 8, prepočet zo súhrnných tabuliek kapitol

KAPITOLA 1

Vzdelávanie

Alena Rochovská

Hodnotenie podľa kritérií OECD DAC

6/6	3/6	1,5/6	1,5/6
Relevantnosť	Efektívnosť	Dopad	Udržateľnosť

Koncepčne dobre nastavený komponent, no s nerovnomernou realizáciou.

- Celodenný výchovný systém dosiahol len 4 115 zo 7 000 plánovaných detí
- Skolaudovaných bolo len 694 z 8 600 plánovaných kapacít MŠ
- Do desegregačných projektov sa zapojilo len 13 z cieľových 30 škôl
- Zaškolenosť 5-ročných detí z MRK: 75 % — ale len 29 % u 3–4-ročných
- Vzniklo 161 nových pozícií podporného personálu (nad rámec cieľa)

BARIÉRA

Kľúčovou bariérou je fragmentácia zodpovednosti medzi mnohými aktérmi bez jasného koordinačného mechanizmu a absencia spoľahlivého systému zberu dát o vzdelávacích výsledkoch detí z MRK.

KAPITOLA 2

Bývanie

Alexander Mušinka

Hodnotenie podľa kritérií OECD DAC

6/6	1,5/6	1,5/6	1,5/6
Relevantnosť	Efektívnosť	Dopad	Udržateľnosť

Koncepčne silný a intervenčne logický komponent s nerovnomernou implementáciou.

- Diskriminácia pri hľadaní bývania klesla z 19 % na 18 % (cieľ: 15 %)
- Podiel domácností v nevyhovujúcom bývaní klesol z 60 % na 48 %
- Chýbajúce aktualizované údaje z Atlasu rómskych komunít
- Prístup k vode v rómskych osadách sa zlepšil zo 54 % na 70 %
- Udržateľnosť vysoká pri investíciách, nízka pri „mäkkých“ opatreniach

BARIÉRA

Hlavnou bariérou je oneskorená aktualizácia Atlasu rómskych komunít, ktorá priamo bráni vyhodnoteniu viacerých indikátorov, a slabý policy follow-up zo strany samospráv a rezortov.

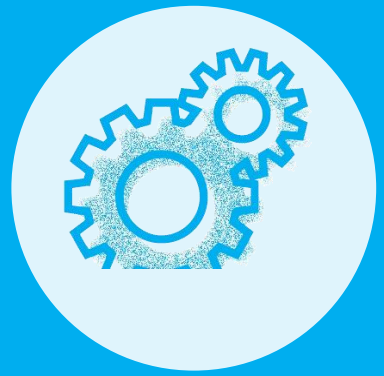

KAPITOLA 3

Zamestnanosť

Daniel Škobla

Hodnotenie podľa kritérií OECD DAC

4/4	2/4	2/4	1,5/4
Relevantnosť	Efektívnosť	Dopad	Udržateľnosť

Relatívne najlepšie hodnotená oblasť — pozitívny posun v hodnotenom období.

- Zamestnanosť Rómov 20–64 r. vzrástla zo 23 % (2020) na 30 % (2024)
- Zamestnanosť rómskych žien vzrástla zo 14 % na 21 %
- Podiel mladých mimo práce a vzdelávania klesol zo 67 % na 63 %
- Vnímaná diskriminácia pri hľadaní práce klesla z 33 % na 29 %
- Rozdiel v zamestnanosti medzi rómskymi ženami a mužmi sa nezmenil

BARIÉRA

Naprieč aktivitami chýba systematické sledovanie dopadov podľa etnicity a pohlavia, čo znemožňuje overiť, do akej miery pozitívne výsledky skutočne profitujú MRK, a nie len priaznivý hospodársky cyklus.

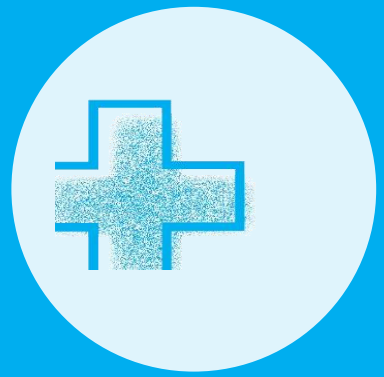

KAPITOLA 4

Zdravie

Andrej Belák

Hodnotenie podľa kritérií OECD DAC

2,5/3	1,5/3	0,5/3	0/3
Relevantnosť	Efektívnosť	Dopad	Udržateľnosť

Pevný odborný základ koncepcie, no najnižšia udržateľnosť spomedzi všetkých oblastí.

- Najúčinnejšie intervencie (terénna práca) závisia takmer výlučne od EÚ projektov
- Zaznamenaný pokles preočkovanosti vo všetkých troch sledovaných vakcínach
- Desaťnásobný nárast počtu prípadov hepatitídy A
- Rezorty s najväčšími formálnymi kompetenciami reálne nezačali inštitucionalizáciu
- Hodnotenie dopadov Národného projektu Zdravé komunity naplánované až na 2027

BARIÉRA

Nedostatok politickej vôle a informovanosti o verejnom zdraví a právach MRK sa premieta do obmedzených kapacít rezortov, ktoré zároveň blokujú priestor pre ambicióznejších externých aktérov.

KAPITOLA 5

Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie

Tomáš Hrustič

Hodnotenie podľa kritérií OECD DAC

2,5/3	1,5/3	0,5/3	1/3
Relevantnosť	Efektívnosť	Dopad	Udržateľnosť

Pevné ukotvenie v európskych rámcoch, ale zhoršujúce sa výsledkové indikátory.

- Dôvera v právny systém klesla z 18 % na 12 % Rómov a Rómok
- Dôvera v políciu klesla z 31 % na 25 %
- 68 % majoritnej populácie odmieta Rómov za susedov (2019: 54 %)
- 3 z 6 globálnych indikátorov vykazujú regres oproti východiskovým hodnotám
- Participácia Rómov rastie najmä na MŠVVaM SR — v pracovných skupinách

BARIÉRA

Participácia je v praxi často vnímaná ako administratívna povinnosť pre čerpanie eurofondov, nie ako reálne presvedčenie o jej nevyhnutnosti pre zlepšenie situácie MRK.

Prečo inklúzia stagnuje: spoločné príčiny naprieč oblasťami

1. Nízka politická a inštitucionálna priorita rómskej inklúzie v rezortných politikách
2. Slabá medzirezortná koordinácia a obmedzené kapacity zodpovedných inštitúcií
3. Pretrvávajúca závislosť od externého financovania (EÚ fondy) a medzinárodného tlaku
4. Opatrenia naviazané na jednotlivcov a neformálnu spoluprácu namiesto formalizovaných postupov
5. Akčné plány nedostatočne ukotvené v explicitných teóriách zmeny
6. Epizodická a sprostredkovaná participácia ľudí z marginalizovaných rómskych komunít

POKROK

Implementácia predošlých odporúčaní bola výberová a nerovnomerná

Čo sa posunulo

- Silnejší rétorický dôraz na rovnosť, participáciu a boj s rasizmom v Stratégii 2030
- Explicitnejšie uznanie „anticiganizmu“ ako štrukturálnej bariéry
- Formálne povýšenie ÚSVRK priamo pod Úrad vlády SR
- Zavedenie panelu externých expertov v monitoringu ÚSVRK
- Rozšírenie počtu konzultovaných expertov v zdraví a boji s rasizmom

Čo zostalo nenaplnené

- Fundamentálna reorientácia intervencií smerom k práci s majoritou a diskriminačnými praktikami
- Posilnenie medzirezortných koordinačných kompetencií ÚSVRK
- Zníženie závislosti od projektového financovania z EÚ fondov
- Kritická revízia metodológie Atlasov rómskych komunít
- Systémová, nesprostredkovaná participácia ľudí z MRK

Kto má čo robiť: vláda, koordinátor a kľúčové rezorty

Vláda SR	Formálne posilniť mandát ÚSVRK voči rezortom; legislatívne ukotviť kľúčové inkluzívne programy mimo projektových cyklov; iniciovať legislatívne uznanie protirómskeho rasizmu.
ÚSVRK	Záväzné medzirezortné monitorovacie systémy a dátové štandardy; kritická revízia Atlasov rómskych komunít; záväzná, nesprostredkovaná participácia ľudí z MRK; stabilizácia interných kapacít.
Min. školstva (MŠVVaM)	Legislatívne ukotvenie celodenného výchovného systému a desegregačných projektov; záväzný dátový modul vzdelávacích výsledkov detí z MRK; revízia kurikúl a učebníc.
Min. zdravotníctva (MZ SR)	Systémové prepojenie štruktúr s národným projektom Zdravé komunity; financovanie komunitnej podpory zdravia zo štátneho rozpočtu; analýza príčin zhoršenia indikátorov.

Kto má čo robiť: ďalšie rezorty, samosprávy a partneri

Min. práce (MPSVR SR)	Flexibilne prispôsobovať intervencie zmenám trhu práce; zvážiť dlhodobé financovanie overených AOTP opatrení zo štátneho rozpočtu zo strany štátu.
Samosprávy (obce a mestá)	Aktívne využívať technickú asistenciu pri bývaní, vzdelávaní a zamestnanosti; integrovať ciele inklúzie do územného plánovania; zapájať zástupcov MRK do hodnotenia opatrení.
Výskumné inštitúcie	Pokračovať vo výskume mechanizmov rasizmu a zdravotných nerovností; spolupracovať s ÚSVRK na metodikách monitorovania s dátami dezagregovanými podľa miery marginalizácie.
Európska komisia a partneri	Podmieňovať čerpanie eurofondov kritériami udržateľnosti, nielen projektovými plánmi; financovať nezávislé externé evalvácie; investovať do dátových kapacít.

ZÁVER

Ďakujeme za pozornosť

Príklady dobrej praxe v inklúzii Rómov

01.07.2026
TPS MaH
ÚZ Hotel Bôrik

Cieľ: Príklady inklúzie Rómov a mobilizácie pozitívnej sociálnej zmeny na Slovensku

Najdôležitejšie otázky

- **PRE KOHO** to robíme?

- Komu môžu príklady dobrej praxe **NAOZAJ POMÔCŤ**?

- **AKO?** Čo musí byť splnené, aby sme pomohli?

ÚRAD
SPLNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE RÓMSKE KOMUNITY

Oblasti a cieľové skupiny

Inklúzia Rómov a prístup ku kvalitnému... podľa oblastí Stratégie inklúzie Rómov do roku 2030:

- **VZDELÁVANIE**: Cieľ. skupina - školy (učitelia a žiaci), neformálne vzdelávanie
- **BÝVANIE**: Obce (starostovia a obyvatelia), neziskový sektor podporujúci bývanie
- **ZAMESTNANOSŤ**: Firmy (HR špecialisti a zamestnanci), sociálne podniky
- **ZDRAVIE**: Organizácie pôsobiace v oblasti zdravia
- **NEDISKRIMINÁCIA a PARTICIPÁCIA**: Organizácie, inštitúcie

Ako sme zbierali príklady dobrej praxe?

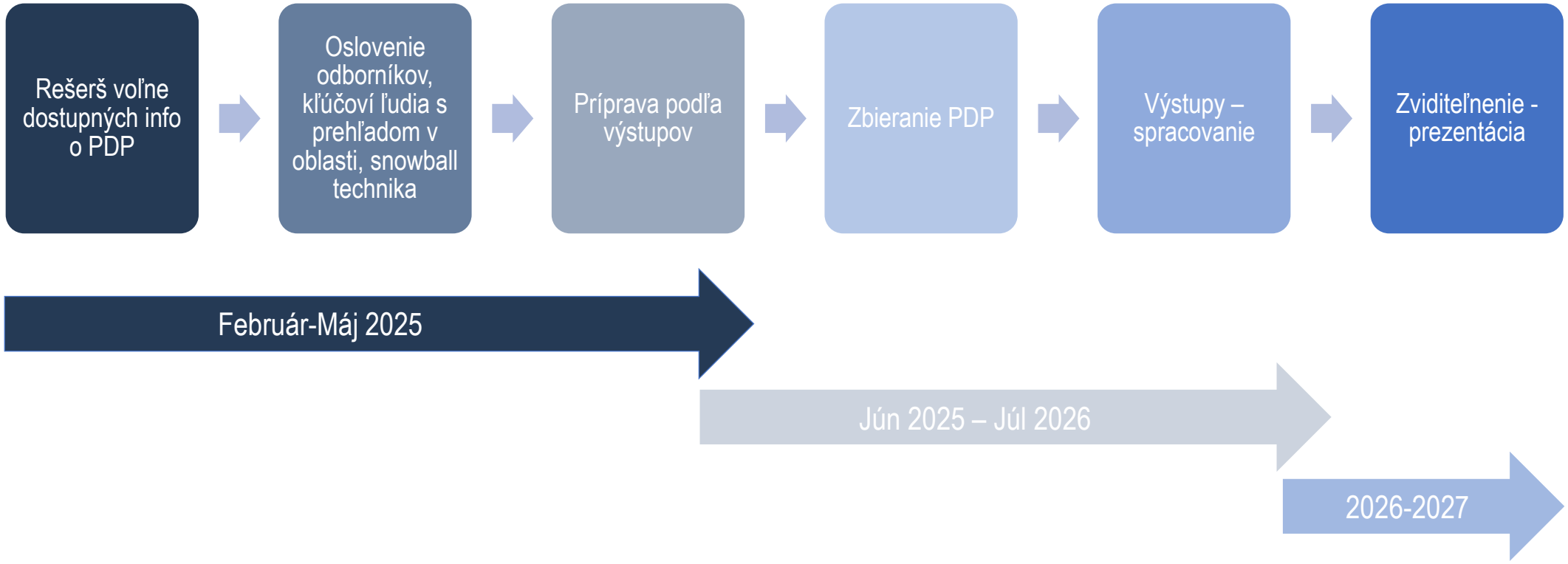

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

Ako a s kým sme hovorili?

Kvalitatívne rozhovory

- **Vstupný rozhovor** s tými, ktorí opatrenia v prospech Rómov realizujú
  - Zisťovali sme, ako konkrétne sú aktivity realizované
- **Hodnotiaci rozhovor s Rómami**, ktorých sa opatrenia týkajú
  - Individuálny (IDIs) alebo skupinový rozhovor (FGD)
  - Participatívna metóda – dôveryhodnosť a akceptácia výsledku

Nakrúcanie video reportáže

- Video rozhovory – kľúčové informácie po spracovaní
- Ilustračné materiály

Spolufinancovaný Európskou úniou

PROGRAM SLOVENSKO

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Kritériá pre príklady dobrej praxe

- ✓ Určené pre Rómov, týkajú sa MRK
- ✓ Cieľ/dôvod, prečo to robia
- ✓ Popis činnosti
- ✓ Rómska kultúra, história, jazyk a identita (a pozitívne sebavnímanie)
- ✓ Dostupnosť služby v danej oblasti pre cieľovú skupinu
- ✓ Kvalita využívania danej oblasti pre cieľovú skupinu
- ✓ Nediskriminácia, odstraňovanie predsudkov, interkultúrne vzdelávanie
- ✓ Inkluzívna stratégia a opatrenia
- ✓ Rozvoj zručností (sociálnych, praktických, ...)
- ✓ Participácia prijímateľov
- ✓ Komunitná podpora
- ✓ Komplexnosť prístupu
- ✓ Spolupráca a partnerstvá
- ✓ Preukázateľné výsledky a dopad
- ✓ Dlhodobá udržateľnosť a efektivita
- ✓ Prenosnosť a škálovateľnosť
- ✓ Inovatívne prístupy, či nástroje pre inklúziu
- ✓ Jedinečnosť
- ✓ Ženy vo vedení

Video príklady dobrej praxe: *Inklu Stories*

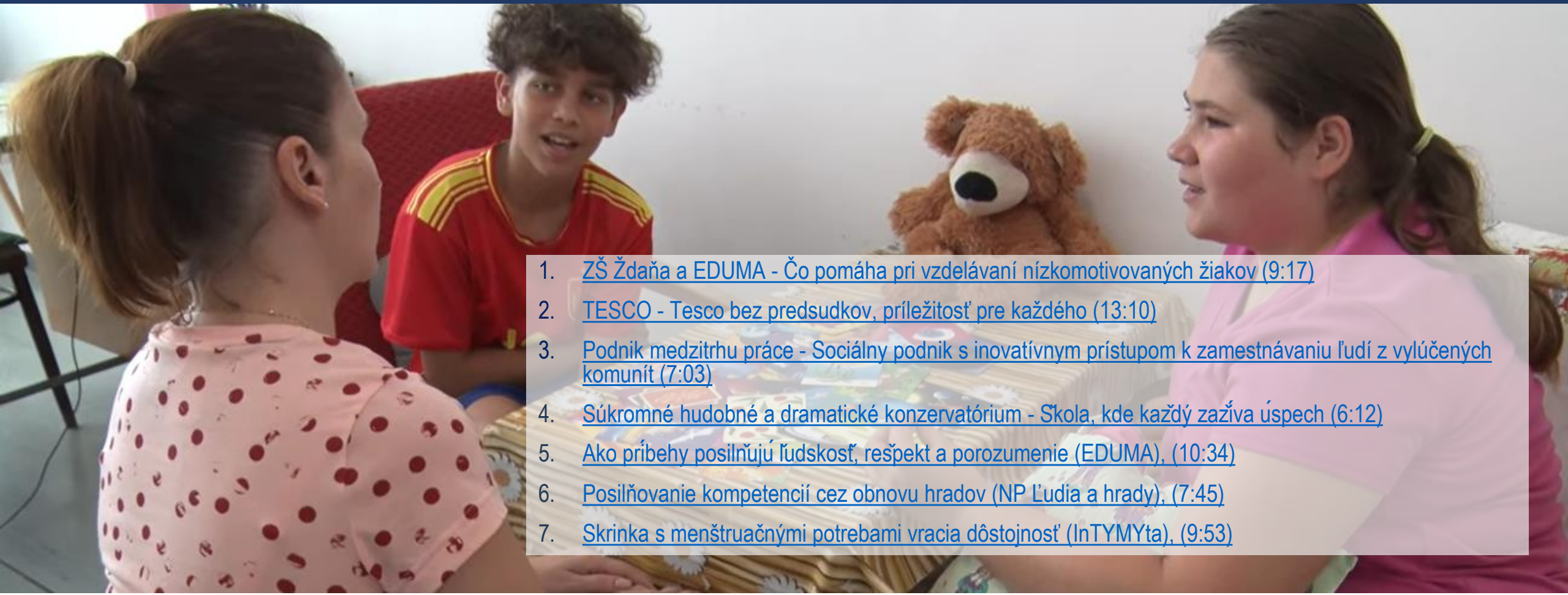

1. ZŠ Ždaňa a EDUMA - Čo pomáha pri vzdelávaní nízkomotivovaných žiakov (9:17)
2. TESCO - Tesco bez predsudkov, príležitosť pre každého (13:10)
3. Podnik medzitrhu práce - Sociálny podnik s inovatívnym prístupom k zamestnávaniu ľudí z vylúčených komunít (7:03)
4. Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium - Škola, kde každý zažíva úspech (6:12)
5. Ako príbehy posilňujú ľudskosť, rešpekt a porozumenie (EDUMA), (10:34)
6. Posilňovanie kompetencií cez obnovu hradov (NP Ľudia a hrady), (7:45)
7. Skrinka s menštruačnými potrebami vracia dôstojnosť (InTYMYta), (9:53)

Spolufinancovaný Európskou úniou
PROGRAM SLOVENSKO
ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ďakujeme za pozornosť

Júl 2026

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE RÓMSKE KOMUNITY

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY